

Migration with dignity

– en studie om klimatsanpassning i Kiribati

Introduktion

Små östater med utvecklingsstatus (SIDS – Small Island Developing States) erkändes formellt som en unik grupp länder med specifika hållbarhetsutmaningar vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro år 1992 (FN 1992). Små önationer omnämns ofta som att vara i frontlinjen för klimatförändringar på grund av sina lågt liggande kustländer av ringa storlek, sina begränsade resurser, sin ömtåliga naturmiljö och geografiska spridning som gör de isolerade från marknader. Klimatförändringar, i form av förhöjda temperaturer och havsnivåer, kommer att ha stora effekter på beboeligheten på dessa öar, framförallt längs kustområden där de flesta människor idag lever. Andra allvarliga följder av klimatförändringar är ökad förekomst och intensitet av stormfloder, cykloner, och översvämningar, samt minskad tillförlitlighet för nederbörd (Hugo 2010; Nunn 2012).

Kiribati är en Stilla Havso nation som består av 33 låga atollöar, varav 21 är bebodda, utspridda över 3,5 miljoner km² i centrala Stilla Havet. Landet anses vara särskilt sårbar för klimatförändringar (ADB 2009; McAdam och Loughry 2009). För att hantera den nuvarande och framtida situationen på Kiribati arbetar regeringen på olika sätt för att försöka hitta lösningar till förlusten av mark som skapas av

höjda havsnivåer och kusterosion. I början av 2014 köpte den kiribatiska regeringen 6,000 hektar på den största ön Vanu Levu i Fiji för att i första hand trygga Kiribatis livsmedelsförsörjning (Government of Kiribati 2014). Kiribatis president Anote Tong har till och med övervägt möjligheten att bygga en konstgjord flytande ö som liknar vid en oljeplattform och beräknas kosta 2 miljarder US-dollar. Presidenten hävdar att sådana radikala idéer måste övervägas när ett land riskerar att sjunka (Marks 2011).

Begreppet Migration with Dignity, vilket myntades av president Tong, är en central komponent i Kiribatis långsiktiga omflyttningsstrategi. Regeringen har som mål att skapa förutsättningar för deras folk, kiribatierna, att emigrera med värdighet. Huvudprincipen i konceptet är att man vill

Figur 1. Karta över Kiribati (Office of the President Republic of Kiribati n.d.)

skapa en win-win situation mellan Kiribati och mottagarlandet. Kiribatier ska kunna emigrera som attraktiva, kvalificerade och eftertraktade migranter (Office of the President Republic of Kiribati n.d.).

Migration har historiskt alltid varit en integrerad del av livet i Stilla havsområdet. Såväl säsongsmigration, som längre eller permanenta förflyttningar har bestående konsekvenser för både migranter, ursprungsländer och mottagarländer. Orsakerna till migration, oavsett om de är hänförliga till push- eller pull-faktorer, eller om förflyttningen sker på frivillig eller tvångsmässig basis, är ofta komplexa och sammankopplade.

Kiribati, som tidigare var en brittisk koloni mellan 1892–1979, har till skillnad från flera andra forna kolonier inte rätt till bosättning och arbete i Storbritannien. I andra länder tillåter särskild reglering av invandring att medborgare från t ex Palau, Marshallöarna, och Guam att bosätta sig i USA, eller som för Cooköarna, Niue, Samoa och Tokelau i Nya Zeeland (Campbell 2014). Allteftersom klimatförändringarnas effekter blir mer intensiva kommer följden bli att människor tvingas att flytta. För östater som Kiribati, Tuvalu, och Nauru som har särskilt begränsad internationell rörlighet, finns angeläget behov att ta fram policyramverk som kan omhänderta migration från dessa länder (ILO n.d.).

Tidigare forskning om klimatismigration karaktäriseras som fragmenterad med oförenliga föreställningar om fenomenet och om klimatflyktingar (Bierman och Boas 2010; Hartmann 2010; Bettini 2013). Detta har resulterat i motstridiga porträtt av individers sårbarhet och självbestäm-

mande. Begränsad forskning har bedrivits för att förstå hur människor upplever klimatförändringar och dess risker, samt hur de ser på migration som en strategi för att hantera upplevda risker (Barnett och Campbell 2010).

Syftet med denna studie är därför att förstå hur klimatförändringar påverkar försörjningsmöjligheter på Kiribati, och på vilket sätt migration kan användas som en försörjningsstrategi för att öka den lokala anpassningsförmågan. Därför ämnar studien till att identifiera hur kiribatier upplever klimatförändringar och vilka klimatrelaterade konsekvenser bidrar till deras känsla av sårbarhet. Vidare används Migration with Dignity konceptet till att klargöra sambanden mellan klimatförändringar, migration och anpassning. Istället för att angripa problemet från ett perspektiv som ser klimatförändringar som en drivande faktor i att människor tvingas flytta, försöker denna studie utforska hur migration kan ses som en strategi för att anpassa sig till klimatförändringar. För att besvara det sistnämnda syftet tittar studien mer specifikt på vilka institutionella processer möjliggör att migration kan användas som en anpassningsstrategi.

Metoder

Studiens resultat är baserade på en åtta veckor lång fältstudie på huvudön Södra Tarawa i Kiribati. Fältstudien genomfördes mellan februari till april 2015 av den första författaren. 14 semi-strukturerade intervjuer har genomförts med representanter från regeringen (6), civila samhället (2), privata sektorn (1), utvecklingsprojekt (2), och utbildningssektorn (3). Intervju-

erna genomfördes på engelska. Urvalsgruppens deltagande i olika institutioner utgör ett brett spektrum av funktioner i det kiribatiska samhället baserat på deras särskilda egenskaper, roller, eller erfarenheter med syftet att säkerställa att täcka alla relevanta nyckelgrupper i forskningsämnet. I detta fall valdes intressenter som arbetar med klimatförändring, migration och/eller i nära samarbete med lokalsamfund både på Södra Tarawa och på de yttreliggande öarna. Urvalet gjordes med hjälp av en fältkontakt från organisationen KiriCan (Kiribati Climate Action Network) som identifierade relevanta aktörer inom forskningsområdet och var behjälplig med att etablera kontakt.

Migration with Dignity

Kiribatis regering har erkänt att omflyttning av befolkningen kan bli oundvikligt i framtiden på grund av klimatförändringar. Trots att omflyttning ses som en sista utväg, har regeringen beslutat att förbereda sitt folk för eventuell migration, förbehållet att det görs under omständigheter som tillåter de att emigrera med värdighet. Vad som menas med konceptet Migration with Dignity är att omflyttningen skall så lite som möjligt bli en belastning för mottagarländerna. De kiribatier som väljer att flytta bör göra det som attraktiva, kvalificerade och eftertraktade invandrare. På så sätt kan en win-win situation skapas för både Kiribati och mottagarländerna (Government of Kiribati n.d.). Konceptet utgör grunden för landets meritbaserade omflyttningstrategi som regeringen vill kunna erbjuda som alternativ för sitt folk, särskilt för landets stora grupp av arbetslösa ungdomar.

Regeringen har utifrån konceptet styrt sin politik mot att skapa en mer kvalificerad arbetskraft genom att prioritera utbildning och kunna erbjuda grundläggande utbildning för att förbättra grundläggande räknefärdighet och läs- och skrivkunnighet (DFAT 2010; ILO 2014). Genom offentlig finansiering, partnerskap och stipendier erbjuds yrkesutbildning på Kiribati och i Nya Zeeland, Australien, Japan och Taiwan. Några av de yrken som regeringen fokuserar på är lärare, snickare, ingenjörer, elektriker, mekaniker, revisorer, sjuksköterskor, sjömän och fiskare. Omflyttningstrategin syftar till att skapa bättre förutsättningar för migration genom kompetensutveckling av särskilt ungdomar och därmed säkra alternativ för arbetskraftsinvandring.

En viktig komponent i strategin är också att bevara kulturen och traditionerna, men också hjälpa människor att gradvis anpassa sig till nya levnadssätt och miljöer. Grundtanken är att om hela kiribatiska befolkningen kommer att behöva omflytta i framtiden finns redan etablerade familjenätverk utomlands som kan underlätta för fler att flytta. De som vill emigrera tidigt kommer att kunna bidra till att bygga upp kiribatiska gemenskaper utomlands. På så vis bidrar strategin till en övergång för vidarebosättning.

Sårbarhetskontexten

Studien har utifrån intervjupersonernas redogörelse kunnat utvärdera sex huvudfaktorer som bidrar till utsatthet; 1) stigande havsnivåer; 2) förändringar i temperatur, nederbörd och vindar; 3) brist på kunskap och tillgång till information;

4) överbefolkning; 5) bristande tillgång till anställning, mark, och bostäder; 6) otrygg livsmedelsförsörjning. Viktigt är att belysa faktumet att de sistnämnda tre faktorerna inte är direkt kopplade till klimatförändringar. Däremot utgör de centrala utmaningar för hållbar utveckling, varvid klimatförändringar ses som drivande i att öka dess risker för hållbar försörjning.

Intervjupersonerna tillfrågades vilka tecken på klimatförändringar har de bevittnat på Kiribati. Samtliga nämnde stigningen av havsnivån och de regelbundna och omfattande översvämningarna runt kustområdena, samt kusterosion. Om havsnivåerna stiger med en meter till 2100, skulle detta innebära en förlust på 12,4 procent av Kiribatis landyta. Förlus-

ten av mark utgör ett verkligt hot mot Kiribatis infrastruktur, socioekonomiska verksamhet och människors säkerhet eftersom landskapet är både lågt liggande och smalt (Burns 2000).

Lågläntheten utgör ett särskilt problem när havsnivåerna stiger, särskilt för färskvattentillgången. Den primära källan till färskvatten är sötvattenlinser som flyter ovanpå saltvatten under öarna i porös sand. Om havsnivån stiger med så lite som 0,1 m uppskattas det att sötvattenlinserna kan krympa från 25 till 10 m. Detta skulle utgöra en stor bidragande faktor till öarna i framtiden blir obeboeliga (Burns 2000; Storey och Hunter 2010).

Översvämningar tillsammans med miljöförstöring och kusterosion bidrar till

Figur 2. Kvinna försöker samla ihop bråte efter skadorna från en kraftig flodvåg i februari 2015 som översvämde stora delar av stadsdelen Betio på Södra Tarawa.

förorening av hushållsbrunnar och saltvatteninträning av vattenresurser. Detta har i sin tur följer vad gäller människors hälsa och sanitet, och möjlighet att odla stapelfödor som taro, kokosnötter, och brödfrukt. Mängden jordbruksmark på Kiribati är ytterst begränsad och består mestadels av grov korallsand vilket begränsar variationen av livsmedelsgrödor som kan växa på Kiribati (Government of Kiribati 2013). Intervjupersonerna beskrev hur förändringar har upplevts genom att fruktträden producerar färre och mindre frukter. Vidare orsakar även variationer i nederbörd och torka bräckt vatten. Torka är ett särskilt problem för atollmiljöer eftersom de redan begränsade färskvattenresurser kan snabbt bli uttömda om nederbörd faller (Barnett och Campbell 2010). I och med modernisering och ökad användning av pengar, har människor idag svårare för att överleva perioder av torka jämfört med sina förfäder. Livet på i Kiribati beskrivs som svårt och klimatförändringarna förväntas öka landets och människors sårbarhet och försvåra de redan utpräglade utmaningar som finns i att hitta platser för människor att bo, och öka tillgången till mat, vatten, hälsovård och försörjningsmöjligheter. Intervjupersonerna hävdar att implikationen av att familjer inte längre kan odla för självförsörjning skapar ett behov av pengar som inte tidigare har känts. Befolkningen blir mer och mer beroende av importerade livsmedel så som ris, bröd, konserverad fisk och kött, och därmed ännu mer såbara för fluktuationer i de redan höga priserna på importerade varor. Kvinnor drabbas i synnerhet av klimatförändringarna eftersom de bär huvudansvaret för att tillgå vatten och mat åt sina familjer. Risken för otrygg

livsmedelsförsörjning är en av de mest angelägna anpassningsfrågorna att lösa.

Å andra sidan är synen på klimatförändringars effekter inte vedertagen. En intervjuperson argumenterade att förändringar i temperatur och nederbörd, och inträffandet av stormar och flodvågor kan vara en naturlig del av cykliska förändringar. Andra intervjupersoner delade skepticismen, framförallt mot den vetenskapliga informationen de mottagit, men att under de senaste åren har de upplevt mer frekventa och intensiva väderförhållanden vilket får de att inse att "klimatförändringar är på riktigt" (intervjus anteckningar). På de ytterliggande öarna är tillgången till information om klimatförändringar i synnerhet begränsade. Flera som bor på de ytterliggande öarna har observerat ovanliga väderhändelser som de inte har kunnat förklara. En intervjuperson beskriver att människor på de ytterliggande öarna tänker mer med sina händer och ögon än vad de hör eller läser. Oavsett om klimatförändringar är grundorsaken till väderrelaterade händelser så har dessa stor påverkan på människors dagliga liv. Begränsad kunskap ses som en grundläggande sårbarhetsfaktor på det sättet att det begränsar människors förmåga att anpassa sig. Genom de lokala samfundet, särskilt kyrkoledare och de äldre, måste människor engageras och informeras om alternativ för hur de kan förbereda sig på de kända miljöförändringarna.

Överbefolkningen upplevs som ett särskilt stort problem. Kiribatier har traditionellt levt på självförsörjning via jordbruk och fiske. Urbanisering har ökat på Södra Tarawa vilket har lockat många till att flytta till huvudön på jakt efter arbetsmöjligheter och tillgång till nya sociala aktiviteter.

Idag lever hälften av Kiribatis befolkning på Södra Tarawa. Befolkningsstillväxten och okontrollerad urbanisering i form av oplanerade bosättningar ställer svåra påfrestningar på Södra Tarawa att möta behovet av vägar, bostäder, vattenförsörjning, och avlopps- och avfallshantering. Det sistnämnda är gemensamt särskilt problematiskt för SIDS-länder där även små volymer av avfall orsakar stora miljö- och hälsoproblem. Därutöver utmanas regeringen i att erbjuda befolkningen utbildning, sysselsättning och sjukvård. Idag står den offentliga sektorn för två tredjedelar av alla avlönade arbetstillfällena, vilket skapar hög arbetslöshet hos framförallt bland ungdomar i skolavgångsålder (ADB 2009; Barnett och Campbell 2010). Dessa urbana levnadsvillkor minskar kraftigt människors förmåga att anpassa sig till klimatförändringar. Klimatförändringar beskrivs som en källa för svårigheter genom kusterosion och förstörelse av bl.a. bostäder, vattenbrunnar, vägar, och grödor.

Kiribati står inför ytterligare utmaningar vad gäller hälsa och sanitet. Det finns en risk för ökad spridning av inte bara sjukdomar som kolera, diarré, och myggsjukdomar, utan även livsstilssjukdomar som följd av en förändrad diet. Det är dock inte bara de fysiska förändringarna i naturmiljön som bidrar till en försämrad livskvalité. Klimatförändringar skapar oro och rädsla, vilket leder till tankar kring att behöva lämna sina hem. Uttryck som ”*vi sjunker*”, ”*allting kommer försvinna*”, eller ”*spolas bort*” användes ofta under intervjuerna. Störst oro finns för osäkerheten kring om landet faktiskt kommer att upphöra och om fallet så skulle vara, vad kommer hända med det kulturella arvet?

Institutionell kontext

Hittills har inget land antagit en lagstiftning som tillåter invandringen på grund av gradvisa klimatförändringar som hotar att förstöra människors livsuppehälle (Martin 2009). Till skillnad från flera andra forna kolonier, har Kiribati inte möjlighet till bosättning och arbete, eller rättslig status i Storbritannien. Särskild reglering av invandring tillåter att medborgare i t ex Palau, Marshallöarna, och Guam att bosätta sig i USA, eller som för Cooköarna, Niue, Samoa och Tokelau i Nya Zeeland (Campbell 2014).

De få alternativ som finns tillgängliga för kiribatier är genom säsongsarbetarprogram i Australien och Nya Zeelands. Båda systemen möjliggör arbetskraftsinvandring och syftar till att dels bidra till den ekonomiska utvecklingen i deltagande länder i Stilla havet, och dels att fylla brist på arbetskraft inom vissa sektorer som vinodling och trädgårdsindustrin där positioner inte kan fyllas med lokala sökande. Kiribatier kan genom dessa program beviljas visum i upp till nio månader (ILO 2014; Australian Government 2015).

Även om sådana säsongsarbetarprogram möjliggör cirkulär migration, är de begränsade eftersom antalet platser konkurreras med andra Stilla havsländer. Fördelen är däremot att deltagande kiribatier kan erhålla yrkesträning, engelska undervisning, och arbetsintyg, vilket underlättar deras chanser att få andra jobb utomlands eller på Kiribati (Australian Government 2015).

Nya Zeeland erbjuder årligen 75 kiribatier bosättning genom lottdragning. Dock, krävs det av sökande att man uppfyller

vissa krav i engelska, och att man har fått ett anställningserbjudande från en arbetsgivare i Nya Zeeland (Immigration New Zealand 2015).

Annat än de ovannämnda kanalerna, kan kiribatier migrera för studier genom stipendier från såväl Kiribatis regering, som Australien, Kuba, Marocko, Nya Zeeland, och Taiwan. Dessutom har Kiribati avtal med tyska, japanska och taiwanesiska handelsfartyg vilket underlättar för kiribatiska sjömän att arbeta på utländska fartyg.

Sammantaget, är möjligheterna för kiribatier att flytta utomlands via formella processer är begränsade. Att kunna använda migration som en försörjningsstrategi är därför inte hållbar givet de kanaler som finns idag. Ett av målen inom Migration with Dignity är däremot att etablera fler diplomatiska relationer för att kunna öppna upp fler vägar för kiribatier att migrera.

Diskussion

Klimatförändringar påverkar alla aspekter av livsförsörjning och kräver åtgärder för anpassning. Vägen till att realisera Migration with Dignity konceptet är lång. Problemet är att Kiribatis nuvarande ekonomiska utveckling inte kan erbjuda de omständigheter som behövs för att kunna använda konceptet i praktiken och uppnå förbättrad anpassningsförmåga i någon större utsträckning. Kiribatis ekonomi, som främst är beroende av bistånd, remitteringar och försäljning av fiskelicenser till utländska handelsfartyg, kan inte ge tillräckligt med möjligheter för kiribatier att ska kunna bli eftersökta och attraktiva

migranter. En naturlig förklaring till landets beroende av bistånd och remitteringar är att landet har få naturtillgångar och därmed en smal ekonomisk bas. Endast 2,5 procent av landets mark passar till jordbruk. Exporten är därför begränsad till kokosnötter, fisk och sjögräs. Samtidigt orsakar detta ett starkt beroende av import av livsmedel, fabriksvaror, bränsle, maskiner och annan utrustning.

Det andra problemet är att nuvarande standarder för allmän utbildning, teknisk utbildning och folkhälsa har sjunkit till nivåer som hindrar befolkningens möjligheter till att förbättra sina inkomster och även välbefinnande (ADB 2009). De största hindren för människor att använda migration som en försörjningsstrategi är inte bara otillräckliga kunskaper i engelska eller brist på meriter, men också det faktum att människor inte har de ekonomiska resurser för att ha råd med utbildning och kostnaderna för att söka sig utomlands. Dessutom, även om fler människor de meriter och resurser som krävs för att delta i arbetskraftsinvandring, finns hittills inte tillräckligt med institutionella kanaler som kan förmedla migration. Medan befolkningen är medveten om landets begränsade möjligheter, lyfte en intervjuperson sin oro för att Migration with Dignity konceptet skulle skapa orimliga förhoppningar för landets ungdomar när man styr samhället mot utbildningssektorn utan att kunna garantera arbetstillfällen, varken nationellt eller utomlands. Samtidigt riskerar migranter med begränsad utbildning och kompetens att få det svårare att anpassa sig i mottagarlandet och hitta kvalificerat arbete som kan generera tillräckligt med remitteringar och nya kunskaper. Målet med

Migration with Dignity konceptet är att skapa ett "triple-win" scenario för individer, Kiribati och mottagarländerna. Ett sätt att skapa ett sådant scenario vore att investera i olika typer av kompetensutveckling som är anpassade till både brist på arbetskraft utomlands och utvecklingsbehov i Kiribati. Dessa gemensamma områden bör identifieras i samarbete mellan regeringen Kiribati, lokalsamhällen och internationella partners. Potentiella områden skulle vara hållbar jordbruksproduktion, fiske, hälso- och utbildningssektorn, eller hållbar energi. Sådana områden skulle kunna öppna upp för entreprenörskap och utveckling av den privata sektorn, vilket kan utökas till de yttre liggande öarna. Utvecklingen av hållbar jordbruksproduktion

skulle trygga livsmedelsförsörjning och erbjuda potentiella exportvaror. Kompetensutvecklingen ska ge färdigheter som kan generera intäkter både i Kiribati och utomlands.

Kiribatis kapacitet att bemöta klimatförändringarna är beroende av flera faktorer såsom ekonomiska resurser, styrning, infrastruktur, teknik och sociala resurser för att nämna några. Utifrån Kiribatis nuvarande utvecklingsnivå kan migration i detta avseende inte användas som en anpassningsstrategi i sig. Trots utmaningar för konceptet, är migration fortfarande en värdefull inkomstkälla som långsiktigt kan bidra till förbättrade ekonomiska förhållanden och hjälpa familjer att bygga upp sina anpassningsförmågor. Vinster

Figur 3. Planteringen av mangroveträd är ett viktigt element i Kiribatis nationella anpassningsstrategi för att skydda kuster och byggda vägar (Duong, 2015).

från migration måste därför maximeras. Remitteringar från de uppskattningsvis 1 100 sjömän och fiskare som arbetar på utländska fartyg, står för mer än 9 miljoner US-dollar varje år vilket motsvarar cirka 15 procent av landets BNP (ILO 2010). Remitteringar kan på olika sätt minska sårbarheterna som har identifierats i denna studie. Det bidrar till familjers möjlighet att kunna upprätthålla grundläggande behov över svåra perioder och att kunna anpassa sig till klimatförändringar. Den extra hushållsinkomsten bidrar även till att betala för utbildning, hälsovård, och att möjliggöra för andra hushållsmedlemmar att öka sina chanser till försörjningsmöjligheter. Bortom kärnfamiljen spelar remitteringar stor roll i att bidra till utveckling av landsbygden och att stimulera lokal produktion och efterfrågan så att fler småskaliga verksamheter kan startas (Raleigh och Jordan 2010). Investeringar i framförallt jordbruksproduktion och infrastruktur skulle bidra till att stimulera privata småföretag på de ytterliggande öarna och därmed underlätta trycket på Södra Tarawa.

Landsbygdsutveckling kan även hjälpa de kiribatiska familjer som inte vill emigrera att stanna på sina marker och leva det liv de värdesätter. Förlusten av mark som följd av kusterosion och saltvatteninträngning får även en kulturell implikation som påverkar människors välbefinnande. Kiribatisk kultur och identitet är djupt kopplat till mark. Eftersom mark inte kan köpas på Kiribati, utan ärvs från generation till generation medföljer själva ägandet en viss värdighet. Av denna anledning, är främst den äldre generationen starkt emot att lämna Kiribati. Att migrera med värdighet ses som omöjligt då man dels förlo-

rar sina förfäders mark och kommer till ett nytt land där marken man bor på troligen inte kommer kunna tillhöra familjen.

För att migration ska kunna användas som en anpassningsstrategi förutsätter det att styrningen maximerar fördelarna och minimerar riskerna. Att se till att klimatismigration planeras möjliggör för Kiribati och andra SIDS-länder att vidta åtgärder för att minimera riskerna, inklusive effekterna av bl a ”brain drain”, internmigration till städernas överbefolkade och miljömässigt känsliga områden, och konflikter över markrättigheter. Styrningen av klimatismigration måste orientera sig mot att säkerställa att migration ökar individens och lokalsamhällets långsiktiga motståndskraft mot klimatförändringar och bidrar till ”transformerande” anpassning (Foresight 2011). Genom att öka medvetenhet kring migrationens potential till att bidra till anpassning på hushålls- och nationell nivå, kan leda till att migranter och deras familjer tar strategiska beslut och överväger val av yrkesutbildning, mottagarland, och hur remitteringar ska spenderas. Nya policyramverk bör leda till mer stabila försörjningsmöjligheter och ökade remitteringar. Det finns behov av att utveckla holistiska och samordnade strategier, på både nationell och regional nivå, för att hantera ökad rörlighet, särskilt genom att förbättra länders deltagande i bilaterala och regionala arrangemang för arbetskraftsinvandring.

Slutsats

Medan Kiribati står inför ett flertal utvecklingsutmaningar skapar klimatförändringar ytterligare påfrestningar på landets förmåga att hantera ökande urba-

nisering och moderniseringen av den traditionellt självhushållande ekonomin. I och med denna samhälleliga förändring måste regeringen hitta vägar att tillgodose den växande befolkningens ambitioner. Behovet att utbilda sig och hitta kvalificerat arbete ökar i takt med regeringens ambition om sin meritbaserade strategi. Genomförbarheten och framgången för Migration with Dignity konceptet beror på skapandet av nya institutionella processer som kan förmedla migration så att det kan bidra till ökad anpassningsförmåga och minska den sårbarhet som klimatförändringar skapar. Remitteringar och överföring av nya kunskaper kan bidra till att öka medvetenheten, katalysera utveckling av småföretag och privata försörjningsmöjligheter, och göra utbildning tillgänglig för framtida generationer. Harmonisering av migrations-, utvecklings-, och anpassningspolicyer kan öka landets försörjningsmöjligheter och förutsättningar att möta klimatförändringar, särskilt för framtida generationer. Först när konceptet har integrerats i landets bredare politik kan möjligheter skapas för att använda migration som en anpassningsstrategi.

Stilla Havssöar har alltid varit dynamiska miljöer. Deras former, höjd och även geografiska platser förändras ständigt. Invånare har därmed alltid levt med gradvisa och snabba förändringar och anpassat sig till dem. Migration beskrivs som en del av befolkningens historiska motståndskraft mot miljöförändringar. Medlemmar som har emigrerat har historiskt setts som en förlängd del av öarnas försörjning. Önationer består på så vis av ett nätverk av gemenskap med både sociala och ekonomiska band som sträcker sig långt bortom

öarnas fysiska gränser (Barnett och Campbell 2010; Birk 2012).

I stället för att se på SIDS länder som små, isolerade och avlägsna önationer, bör man därför lyfta deras historiska anpassningsförmåga och kultur som grundar sig i samhörighet. Kulturella värderingar binder samman ösamhällen över tid och rum och utgör grunden för deras anpassningsstrategier. Migration with Dignity bör vårda den traditionella värderingen av familj. I denna bemärkelse är det viktigt att integrera ett kulturellt perspektiv i diskussioner om anpassning till klimatförändringar. Studien visade att människor känner störst oro för huruvida landet kommer att försvinna eller inte, och hur man ska kunna bevara det kulturella arvet utan ett eget land. I detta hänseende spelar principerna bakom Migration with Dignity konceptet en fundamental roll i att förbereda folket inför att behöva anpassa sig till klimatförändringar. Även om klimatförändringar skapar störst risker mot människors grundläggande behov, visar exemplet från Kiribati och andra Stilla Havsländer att människors anpassning är djupt rotat med bevaring av kulturen och traditionerna.

Klimatförändringarna har haft, och kommer att fortsätta att ha, djupgående följder för de människor som lever i Stilla havsregionen. Allteftersom havsnivån stiger, havsförsurning ökar, tropiska stormar och cykloner blir mer intensiva, och tillgången till sötvatten minimeras, kommer människors försörjningsmöjligheter att påverkas. Följden kommer att bli att människor tvingas att flytta eller frivillig välja att emigrera i jakt efter bättre möjligheter. I dagsläget är policyramverk för migration bristande, främst vad gäller tillgäng-

lighet och täckning. Få SIDS-länder har nationella migrationspolicier eller beredskap för hur man ska hantera framtida konsekvenser av klimatförändringar på migration (ILO n.d.).

Debatten kring klimatförändringar och migration från SIDS-länder domineras av referenser till ”*sjunkande öar*”. Sådan retorik kan ha destruktiva konsekvenser då de ger lite erkännande av SIDS-länders unika historia och invånarnas egna uppfattningar om klimatförändringar och framtiden. Istället för att anta att önationerna kommer att försvinna, visar Migration with Dignity konceptet på en vilja och beslutsamhet att kämpa emot klimatförändringar och framförallt motverka den negativa stämpeln som klimatflyktingar.

Referenser

- Australian Government (2015) Seasonal Worker Program. Department of Employment, <https://employment.gov.au/seasonal-worker-program> (hämtat 13 juli).
- Barnett, J; Campbell, J.R (2010) Climate Change and Small Island States: Power, Knowledge and the South Pacific, Earthscan, London.
- Barnett, J; Webber, M (2010) Migration as Adaptation: Opportunities and Limits. I McAdam, J (ed.). 2010. Climate Change and Displacement, Hart Publishing Ltd, Oxford, ss. 37–56.
- Bettini, G (2013) Climatized Moves – Climate-induced Migration and the Politics of Environmental Discourse. Medi-Tryck, Lund.
- Bierman, F; Boas, I (2010) Preparing for a warmer world: Towards a global governance system to protect climate refugees, Global Environmental Politics 10 (1): 60–88.
- Birk, T (2012) Relocation of reef and atoll island communities as an adaptation to climate change: learning from experience in Solomon Islands. I Hastrup, K. & Olwig, K.F. (eds.). 2012. Climate Change and Human Mobility – Global Challenges to the Social Sciences, Cambridge University Press, New York, ss. 81–109.
- Burns, W.C.G (2000) The Impact of Climate Change on Pacific Island Developing Countries in the 21st century. I Gillespie, A; Burns, W.C.G (eds.). 2000. Climate Change in the South Pacific: Impacts and Responses in Australia, New Zealand, and Small Island States, Kluwer Academic Publisher, Dordrecht, ss. 233–250.
- Campbell, J.R (2014) Climate-Change Migration in the Pacific, The Contemporary Pacific 26 (1): 1–28.
- DFAT (2010) Kiribati – Australia Technical and Vocational Education and Training (TVET) Sector Strengthening Program, <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/kiribati-tvet-design-doc.pdf> (hämtat 13 juli).
- FN (1992) *Agenda 21. Proc. of United Nations Conference on Environment & Development, Brazil, Rio De Janeiro*, www.un.org/esa/sust-dev/documents/agenda21/english/Agenda21.pdf (hämtat 29 juni).
- Foresight (2011) Migration and Global Environmental Change. Final Project Report. London: The Government Office for Science, www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/287717/11-1116-migration-and-global-environmental-change.pdf (hämtat 14 februari).
- ILO (2010) Decent Work Country Programme: Kiribati (2009–2012), www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@asia/@ro-bangkok/documents/publication/wcms_120552.pdf (hämtat 13 maj).
- ILO (2014) The ILO in Kiribati. Suva: ILO Country Office for South Pacific Island Countries, www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-suva/documents/publication/wcms_366537.pdf (hämtat 13 maj).
- ILO (n.d) Enhancing the Capacity of Pacific Island Countries to Address the Impacts of Climate Change on Migration, www.ilo.org/global/topics/labour-migration/projects/WCMS_226212/lang--en/index.htm (Hämtat 20 juli).

- Martin, S.F (2009) Managing environmentally induced migration. I Laczko, F. and Aghazarm, C. (eds.). 2009. Migration, Environment and Climate Change: ASSESSING THE EVIDENCE, International Organization for Migration, Geneva, ss. 353–381.
- Government of Kiribati (2013) Second Communication under the United Nations Framework Convention on Climate Change, <http://unfccc.int/resource/docs/natc/kirnc2.pdf> (hämtat 12 maj).
- Hartmann, B (2010) Rethinking climate refugees and climate conflict: rhetoric, reality and the politics of policy discourse, *Journal of International Development* 22: 233–246.
- Hugo, G (2010) Climate Change-Induced Mobility and the Existing Migration Regime in Asia and the Pacific. I McAdam, J. (ed.). 2010. Climate Change and Displacement. Hart Publishing Ltd, Oxford, ss. 9–36.
- Marks, K (2011) Sinking Pacific island Kiribati considers moving to a man-made alternative, www.independent.co.uk/environment/climate-change/sinking-pacific-island-kiribati-considers-moving-to-a-manmade-alternative-2350964.html (hämtat 11 januari).
- McAdam, J; Loughry, M (2009) We aren't refugees. I Leckie, S; Simperingham, E; Bakker, J (eds.). 2012. Climate Change and Displacement Reader, Earthscan, Oxon, ss. 379–382.
- McLeman, R (2013) Climate and Human Migration: past experiences, future challenges. Cambridge University Press, New York.
- Nunn, D.P (2012) Climate Change and Pacific Island Countries - Asia Pacific Human Development Report Background Papers Series 2012/07, United Nations Development Programme.
- Office of the President Republic of Kiribati (n.d.) Relocation. Climate Change, www.climate.gov.ki (hämtat 11 januari).
- Raleigh, C; Jordan, L (2010) Climate Change and Migration: Emerging Patterns in the Developing World. I Mearns, R; Norton, A (eds.). 2010. Social Dimensions of Climate Change – Equity and Vulnerability in a Warming World, The World Bank, Washington DC, ss. 103–132.
- Storey, D; Hunter, S (2010) Kiribati: an environmental 'perfect storm', *Australian Geographer*, 41 (2): 167–181.

* * *

Studien finansierades av Sidas Minor Field Study stipendium vid Kulturgeografiska Institutionen vid Stockholms Universitet. Vi vill hjärtligt tacka alla som har svarat på vår studie!

Sandra Duong är studerande vid Stockholms universitet och har genom Sidas Minor Field Study stipendium genomfört en fältstudie på Kiribati inför sitt examensarbete.

Email: sandraduong@me.com

Martina Angela Caretta är doktorand på Kulturgeografiska institutionen på Stockholms universitet. Email: martina@humangeo.su.se